

Giuri al nostru

Aurel Giurumia este actorul care, pentru mine, se confundă cu însăși ideea de umor. Adevărat. Mustos. Lângă el am "crescut" în Teatrul de Comedie, unde i-am descoperit bonomia. Orice întâlnire cu el era o lecție de viață; învățam să trăiesc bucurându-mă de fiecare clipă. E adevărat că l-am cunoscut într-o perioadă când petreceam cu toții foarte mult timp în teatru, unde devenisem, vrând-nevrând, un fel de familie. N-aveam bani, dar eram fericiți. Încă exista o moralitate a mediului teatral și încă mai era viu climatul de prietenie. Și Giuri al nostru, cum îi spuneam, știa să ne facă viața mai frumoasă prin spiritul său, adesea ironic, niciodată răutăcios. Mereu pus pe șotii, ne făcea nenumărate farse în timpul reprezentațiilor sau ne răspundea prompt la cine știe ce interpelare, în culise. Țin minte că, demult, într-un turneu la Constanța, ne îmbrăcam, la cabină, costumele de scenă. Era un frig îngrozitor. Ne clănțăneau dinții.

Descoperisem, zărindu-mă în oglindă, că mă cam îngrășasem. Am spus, nițel cam arogant: „Giuri, dacă îmi mai crește burta, pot să-l abordez și pe Falstaff”. Răspunsul a sosit îndată: „Dragă Vladimir, pentru Falstaff ai nevoie și de talent”. Nu pot uita astfel de replici: hazul lor era dublat de înțelepciune. N-am încercat niciodată să-l joc pe Falstaff.

Plecarea lui din Teatrul de Comedie am resimțit-o ca pe o pierdere personală. Cu el s-a destrămat o lume: cea a generozității, a veseliei, dar și a seriozității, când era vorba de muncă. Giuri al nostru zace, azi, într-o uitare nemeritată și, ca el, câți alți mari actori ai scenelor noastre! Bag de seamă că românul, deși simte nevoia să trăiască la umbra unor mituri – sau tocmai de aceea –, uită să prețuiască valorile de lângă el. Aurel Giurumia, actorul care a jucat în spectacole antologice, ca *Volpone*, *Trei surori*, *Livada de vișini*, *Dispariția lui Galy-Gay*, *Cinema*, *Strigoi la Kitahama*, a împlinit, în martie, 70 de ani. Aș dori

Aurel Giurumia

ca, din când în când măcar, să ne aducem aminte de personalitățile ieșite prea devreme și pe nedrept din vogă, aducându-le omagiul cuvenit. Chiar dacă uitarea tinde să facă parte din condiția noastră de oameni foarte ocupați, ar fi bine să ne oferim răgazul unor aduceri-aminte pentru cei care ne-au făcut odată să surădem sau să râdem în hohote. Să ne trăiești mulți ani de aici înainte, dragă Giuri, întru bucuria și prețuirea colegilor tăi de totdeauna!

Vladimir Găitan

Dan Puric sau fericirea de apoi

La început a fost Cuvântul și Cuvântul era cu Dumnezeu și Cuvântul era Dumnezeu.” Așa începe *Evanghelia după Ioan*. Mi-am ales nesilit de nimeni, poate împins de natură, care mi-a dăruit, se pare, un strop de har, Golgota cuvântului scris. El mi-a fost calea și nădejdea, osânda și curajul. Dar, de la o vreme, am început să intuiesc, să înțeleg, cu rezerve și cu teamă nemărturisită, că el, Cuvântul, era la început Dumnezeu, dar mai apoi omul a vrut să-l confişte pentru sine, să-l facă numai al lui, iar el să fie Stăpânul suprem! Motiv pentru care cuvântul a căzut mereu în păcat, gudurându-se, ba în stânga, ba în dreapta, umilindu-se

foto: Mihail Cratofil

Carmen Ungureanu și Dan Puric în *Toujours l'amour* la TNB

și mărturisindu-se fals, rătăcind printre noi și în noi. Într-o seară de început de mileniu, într-o țară imponderabilă în faptă și cuvânt, unde totul plutește în vid și plânge în taină, la spectacolul lui Dan Puric *Toujours l'amour* am avut o răscolitoare revelație. Tocit de vreme și de oameni, cuvântul cade adesea în banalitate și nimicnicie, deasupra lui rămânând ideea, gestul, trăirea, creația pură, lumina și sufletul. Se pare că la început a fost nu cuvântul, ci gestul omului: gestul de a rupe fructul oprit din pom și de a mânca din el...

Spectacolul lui Dan Puric ne-a smuls din zarca tranziției, în care ispășim o

pedeapsă fără a fi fost condamnați și fără a avea dreptul la recurs, și ne-a transpus într-o lume a feeriei, a bucuriei redescoperirii vieții din viață. Aproape două ore de vis și generozitate, în care am gustat din miracolul creației fără cuvânt! În acea seară, după ce ostenisem și mă împăcasem oarecum cu gândul că de la un timp viața e de ajuns, am început brusc să mă dezmeticesc, să redescopăr ceea ce știam: că omul poate binecuvânta sau profana această lume; viața! Carmen Ungureanu și Dan Puric au închinat un poem subtil și plin de sensuri emoției, gestului, mimicii, dansului,

expresivității, comunicării fără cuvânt, într-un secol atât de bolnav de epidemia verbului impus, plătit, dictat. Cei doi ne-au spus povești simple, dar eterne despre naștere și moarte, despre iubire și neînțelesul destin uman. Arta era un miraj, scena – un altar de binecuvântare și regăsire de sine. În cartea sa *Expresivitatea ideilor*, H. Wald scrie: „În culturile orale gesturile joacă un rol atât de important, încât «stilistica» lor ar putea spune: «Gestul este omul însuși». În spectacolul acesta gestul am fost noi, oamenii.

Viorel Cacoveanu

Sp *proscenium*

Theodora Herghelegiu:

„Oricând putem greși..“

Prima dată când i-am auzit numele a fost acum câțiva ani, la festivalul de film studentesc Cinemaiubit, unde a luat Premiul pentru cea mai bună actriță. Astăzi, este regizoare de teatru (a terminat în 1998, la clasa Cătălinei Buzoianu), are propria companie, Teatrul Inexistent, își scrie o parte dintre textele de spectacol. Când i-am făcut tot acest istoric, a râs și a spus...

Sunt un artist complet! Am mai avut și alte experiențe actricești decât cea pe care ai menționat-o. Primul film în care am jucat a fost *Sâmbătă seara*, în regia lui Radu Dragomir, apoi am avut un rol mic în *Terminus Paradis* al lui Lucian Pintilie. La Ovidiu Georgescu o să am două roluri, tot mici, iar dacă Radu Dragomir va face lung-metrajul pe care și-l dorește, o să joc chiar într-un rol principal.

Ai încercat să fii actriță de teatru?
Mă omoară tracul.

Cum te ajută, în munca de regizor, experiența de actriță și cea de scriitor?

Cochetez puțin și cu pictura, dar încă nu mi-am deschis o expoziție. (*Râde.*) Sunt un om care, din copilărie, se simte artist. Veleitățile mele artistice se conțin unele pe altele, se combină și fac un tot. În sensul că, de exemplu, când scriu un text dramatic, nu pot să uit că sunt regizor. Când interpretez un personaj într-un film, chiar dacă am un cadru scurt la cameră, regizorul din mine, automat, mă corectează; deși încerc să fac abstracție de existența lui, undeva, în subconștient, freamătă. La fel, dacă pun în scenă un text, imediat mă gândesc cum l-aș fi scris eu. Până la urmă cred că, în momentul în care crezi ceva, toate dimensiunile tale artistice concură.

Cum ai ajuns să faci Regie, după ce ai terminat Literele?

De când eram mică, am vrut să fac actorie. Dar, când am terminat liceul, în 1986, admiterea la I.A.T.C. era dificilă. Încă de atunci scriam și îmi